

บทคัดย่อ

การเปรียบเทียบคดีเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในการเบี่ยงเบนคดีที่เป็นความผิดเล็กน้อยออกจากศาล เพื่อช่วยในการลดปริมาณคดีชั้นศาล เนื่องจากการเปรียบเทียบคดีทำให้ความผิดเล็กน้อยสามารถเลิกกันได้ในชั้นเจ้าพนักงาน ซึ่งจะมีผลดีแก่ตัวผู้กระทำผิดในแง่ที่ว่าทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินการและตัวผู้กระทำผิดเองก็ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในชั้นศาลอันจะทำให้เกิดตราบาป (Stigma) ในทางอาญา หรือมลทินติดตัวผู้กระทำผิด

แต่ด้วยเหตุที่แต่เดิมระบบกฎหมายไทยไม่มีแนวความคิดการแบ่งแยกโทษทางปกครองออกจากโทษทางอาญา เป็นผลให้ความผิดตามกฎหมายส่วนใหญ่ซึ่งมีลักษณะเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์การจ้ดระเบียบในสังคม ซึ่งความผิดลักษณะนี้ควรมีโทษทางปกครอง กลับกลายเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาทั้งสิ้น อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ระบบกฎหมายไทยนำโทษทางปกครองมาใช้ในวัตถุประสงค์ของโทษทางอาญา ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่ปัญหาประการแรกเกี่ยวกับเปรียบเทียบคดี ซึ่งก็คือ ในกรณีที่กฎหมายนั้น ๆ กำหนดให้เจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนดสามารถทำการเปรียบเทียบคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดตามกฎหมายนั้นเพื่อให้คดีอาญาเลิกกันได้ หากความผิดที่เจ้าพนักงานตามกฎหมายนั้นสามารถทำการเปรียบเทียบคดีได้นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่พนักงานสอบสวนสามารถทำการเปรียบเทียบคดีได้ โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีนี้พนักงานสอบสวนจะทำการเปรียบเทียบคดีตามกฎหมายนั้นโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้คดีอาญาเลิกกันได้หรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาในเรื่องการเปรียบเทียบคดี นอกจากจะพบปัญหาเกี่ยวกับตัวเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการเปรียบเทียบคดีแล้ว ยังพบว่า ระบบการตรวจสอบการเปรียบเทียบคดีนั้น มีเฉพาะแต่การเปรียบเทียบคดีที่กระทำโดยพนักงานสอบสวนที่อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น ส่วนการเปรียบเทียบคดีที่กระทำโดยเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจ หรือทำโดยพนักงานสอบสวนซึ่งได้รับมอบอำนาจจากเจ้าพนักงานดังกล่าว นั้น กลับไม่มีระบบการตรวจสอบแต่อย่างใด ทั้งที่เป็นการดำเนินการในลักษณะเดียวกันและเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ (Quasi Judicial Function)

สารนิพนธ์นี้จึงมุ่งศึกษาถึงลักษณะที่สำคัญของโทษทางปกครองและโทษทางอาญา เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างโทษทั้งสองประเภท อันจะทำให้ทราบได้ว่าการเปรียบเทียบคดีตามกฎหมายอื่น ๆ นั้น ควรที่จะให้เจ้าพนักงานฝ่ายใดเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบและการดำเนินคดีในความผิดเล็กน้อยของต่างประเทศ

ซึ่งทำให้ทราบว่าการดำเนินคดีเล็กน้อยในต่างประเทศนั้น อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรใดบ้าง และรูปแบบวิธีการที่ใช้เป็นอย่างไร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับ การเปรียบเทียบคดีตามกฎหมายไทย อันจะทำให้เกิดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการเปรียบเทียบคดีต่อไป